

22. Sep. 1830

FAKTA

Dato:

22. Sep. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 99 verso – 102 verso

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

Christiane Julie Bielke

Christopher Budde

Axel Magnus Fahlcrantz

Trykt udgave:

Georg Nygaard: "Maleren Martinus

Rørbyes Rejsedagbog 1830",

København 1930, s. 123-127

TRANSSKRIFTION

Den 22de Sept

Veiret havde idag igjen vendt sin vaade Siide ud og da jeg om Morgenen stak Hovedet op af Kathytten, befandt vi os først udenfor Marstrand Fæstning, da vi om Natten formedelst den stærke Strøm var bleven nødt til at ligge for Anker i 2 Timer eftersom Captainen¹ ikke vidste hvor langt vi kunde være bleven forsat og han ikke vovede paa at seile videre uden først at have seet Marstrands Fyr. Da man i Dagbrækningen igjen lettede vare vi ogsaa en 5 Miile fra Land, hvilket det hurtig seilende Skib dog igjen •100 recto• snart indhentede og da vi havde passeret Marstrand og salluteret nye Elfsborg løbe vi Kl 1 ind til Gottenborg hvor vi ankrede ved Forstaden Maston² og da Afseilingen ikke skulde finde Sted før Kl. 5 benyttede en Deel af os Leiligheden og toge i en Baad op at beese Byen. Da der den følgende Dag skulde være Marked i Byen saa bemærkede man allerede paa Vandet den Tilførsel af forskjellige Sager der i denne Anledning førtes til Byen fra alle Kanter og som fra de nærmeste Øer og Søestæder fandt Sted i store Baade, der da alletider vare fuldpakkede med alskjens Kram og Mennesker af begge Kjøen, blandede med Dyer af alle Slags. Idet man fra Søesiden nærmer sig Byen bemærker man strax at det just ikke er [overstreget: af] i den gamle Stiil at Byen er bygget da man her overalt seer næsten lutter nye og store Bygninger der hæve sig og hvoraf nogle ligge temmelig høit og saaledes imponere, ligeledes saa man ogsaa Byens Kirker overalt og de i Nærheden liggende Forter. Paa høire Side af Havnen ligger det nye Badehuus der er en ret smuk Bygning og strax efter at [man] er passeret Bommen seer man paa høire Side i Gaden ved Canalen Greve Rosen's Gaard, der som Landshøvdingens Bolig bliver bevogtet af et Par drabelige Artillerister der i Sverrig bærre et Slags Hjælme og just ikke opvække et ufordeeltigt Begreb om det svenske Militair. Da vi her vare stegne i Land og bleven enige om at møde ved Baaden Kl 3 •100 verso• begyndte vi, efter først at have geleidet Frøken B:³ til et Oberge hvor hun ønskede at faae noget at spiise, paa at bese Byen. Meere for ogsaa at faae et Beegreb om Stadens Hoteller end for at efterligne vores Frøken begave vi os til den bekjendte Gota Kallare en stor og anseelig Bygning der maatte være istand til at rumme et Par Hundrede Mennesker og lode os her bringe Porter hvorom vi iforveien havde hørt saa meget og som man i G. virkelig brygger fortræffelig. Derpaa begave vi os ud omkring og besaa saaledes det store Torv der allerede var fult af Markedsboder af alle Slags og hvor tildeels allerede Handelen var begyndt med alskens Ting hvoriblandt dog en Mængde Trævare idag spiildte Hovedrullen. Paa Stadens Raadhus der tillige tjener som Børs var Handelen paa Trapperne i Gangene og i Gaarden allerede i fuld Gang med alle Slags Lærreder og hjemmegjorte Tørklæder og Tøier der her bleve faldbudte af Mænd og Quinder der spadseerede omkring eller sade ved Borde og udmaalte deres Varer enten med deres justerede Alener eller

med den jern Alen der i en Kjæde findes fastgjort i Raadstue-Gangen til almindelig Afbenyttelse. Overalt herskede i den store Tummel den størst Orden og jeg saa paa hele Raadhuuset blodt een Politie Soldat der ganske rolig passiarede med nogle Koner saa at man [ei] engang [overstreget: skulde] [kunde] lægge Mærke til Aarsagen hvorfor •101 recto• han var tilstede. Overalt møder man her Høflighed selv af den Simpleste og naar man spørger om noget faar man altid en fulkommen og god Underretning om det man ønsker hvilket især var paafaldende hos de militaire og som kontrasterede saa meget mod vore danske Grobianer som man undertiden ikke engang veed om man tør spørge uden at frygte for et uartigt Svar. Den store og nylig opbyggede Kirke er meget smuk og forener med en stor Simpelhed det Gode at man godt skal kune hørre; den har et godt Orgel men en yderst smagløs Altertavle af forgyldt Billedhugger Arbejde af en Fahlkrands⁴ jeg veed ikke bestemt om det er [overstreget: Histo] Landskabsmaleren men hvo han og er, har han ei været sit Arbeide voxen. Staden har en stor og smuk Caserne flere millitaire Bygninger og en stor Mængde Broer der overalt ved Gaderne ere slagne over de Canaler hvoraf forefindes mange og der næsten allevegne have Bolværker af Steen. Paa det store Torv og et Par andre Steder bemærkede jeg smukke Vandspring ligeledes med Steen Indfatning af forskjellig Form og man seer her overhovedet kun meget lidet Træbygning saagar Trapperne i en stor Deel Huuse er af dette solide Bygnings Materiel. De Lygter der om Aftenen oplyser Staden ere anbragte paa lange jern Arme der rage ud over Gaden og for det meeste hænger da Lygten netop i Mitten saa at det gjør en langt bedre •101 verso• Virkning og har et langt smukkere Udseende end [overstreget: hos] i Kjøbenhavn hvor man saa smaalig har klinet dem op ad Murene. Kort Gottenborg er i det Heele en meget smagfuld bygget Byee der vist maae behage enhver Fremmed. Der var vist meget man endnu skulde have seet her, saasom et stort Theater hvorom jeg havde hørt talle; men Tiden var snart forløben og vi maatte skynde os tilbage til Baaden hvor vi alle strax bleve enige om at der i G. fandtes mange smukke Piger, dog paastaar man at deres Kyskhed just ikke alletider skal være den mest strenge og at der overhovedet her skal herske megen Utugt. Da Selskabet var bleven samlet og saagar Frøken B³ ordentlig havde indfundet sig roede vi tilbage til Skibet og bleve vi underveis underholte af Frøkenens Fortælling om [overstreget: hendes] den Frokost hun i Byen havde nydt og om hendes Bekjendte der, og da hun hermed blev noget langtrukken og det imidlertid havde begyndt at øse Vande ned vare vi vel fornøiede med igjen at naae Skibet og der ved Middagsbordet at kunne udhviile os efter denne ellers meget behagelige Excurs. Da nogle nye Passagerer vare komne om Bord og Klokken var slagen 5, lettede man igjen Anker og da Capitain Budde havde vasket Ørene paa et Par af de Folk der havde roet os til Gottenburg og [overstreget: der] ikke vare fornøiede med den uhyre Betaling de derfor

havde erholdt saa seilede vi bort fra G. og styrede nu directe i Kjøben: men i et dygtigt Regnveir. Vore •102 recto• nye Passagerer forandrede ikke [overstreget: noget] vores gode Humeur da [overstreget: der i det Heele] de spidlte den Tavsens Rolle naar jeg blodt heri undtager en svensk Jødelaps der rigtignok begyndt at ville gjøre sig gjældende men strax blev viist tilbage indenfor sine Grændser saa at han siden blev mere manerlig. En ret smuk Pige derimod der havde taget Plads [overstreget: paa] i den anden Cahytte lod det til mere at ville forurolige en Deel af Mandfolkene og da hun vel forstod at smigre fleres Forfængelighed ved sit Smiil saa havde hun paa den øvrige Reise altid en Sværm af yngre og ældre om sig, saa at Turen fra G til Kiøb: blev end mere morsom for disse. Da der om Natten formedelst Strømme atter havde fundet en temelig Misviisning Sted saa naaede vi først til Helsingøer henimod Kl 11 og passerede da Kronborg og den heele smukke Kyst af Siælland uden for bare Taage og Regn at kunne nyde denne smukke Opseiling. Passagererne vare heele denne Formidag næsten bestandig i Cahyten og morede sig som de best kunde. Frøken B.³ læste en heel Deel Aviser hvoraf især de svenske gjorde hende det surt, da der til hendes Uheld fantes mange svære Ord, som hun først maatte stave sig til, naar hun da herved var bleven ret hæs, forglemte hun dog ikke at læske Tungen med den Viin hun meget visselig havde placeret foran sig paa Bordet. Den Eneste som just ikke lod til at finde stor Behag i denne Lecture var en Engels- •102 verso• Mand, men som da ogsaa undertiden faldt i Søvn naar Tiden blev ham alt for lang og vores Latter tillod ham det. Jo nærmere vi kom vores Bestemmelse jo længere syntes Tiden at blive for os og da man endelig passerede Trekrøner begyndte man at lave sig til og komme op paa Dækket og vare tror jeg Alle meget glade da man kastede Anker, og vi igjen saa de vante Taarne rage op over den i Taage indhyllede Byee. En Deel Nysgjerrige indfandt sig strax om Bord og opholdt ved deres Sludder en Tid Passagerernes Udskibning; men da man endelig havde taget en hjertelig Farvel med hinanden og besørget sit Tøi i Baade forlode vi efterhaanden Skibet der saa [overstreget: heldig] bequemt havde ført os hid og gjorde saaledes den siste Fart [overstreget: til det efterhaanden] [for at endelig] igjen at bestiige Losoldermandens Brygge og derfra spadseere til sine kjære Slægtninge eller Bekjendte. Jeg for min Part blev meget glad da jeg idet vi nærmede os Land fik Øje paa min Søstre og begge Colletterne der havde været saa gode at komme hid for at modtage mig, og da efter at jeg med mit Pas og ved Toldbetienterne var bleven opholdt lidet, spadseerede vi hjem, glad ved igjen at gaae frisk og velfornøiet ind af den velbekjendte Port og gjenfinde min gode Moder saa frisk og veltilfreds ved min Hjemkomst, saa at jeg i det Heele ikke kunde være andet end glad ved [overstreget: Alle] den Godhed jeg overalt havde nydt og som jeg ogsaa nu gjenfandt hiemme.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Christopher Budde.

² Formentlig Masthugget.

³ Christiane Julie Bielke.

⁴ Axel Magnus Fahlcrantz.

100

fjerde indpræntede og de nu færdige gaffarv *(Mærskend)*
 og færdigheder i alle *(Lederen)* og alle indtelt
 Gattentary hvor nu indvænter med berømt *(Mærskend)*
 og de Officerer alle skulle finde det for 30. 5
 benyttede nu skal og os skiljedene by lige, en vand
 af et baner byen. Nu det den følgende by skulle
 over Mærskend byen saa baner det man eller
 de saa Mærskend alle skiljedene for alle
 der. *(Lederen)* indvænter for alle
 Gattentary og for for *(Lederen)* og *(Lederen)*
 færdigt det i færdige baade, der de alle tiden man
 færdigheder med alle den *(Lederen)*
 af alle den *(Lederen)* med den af alle den.
 det man for *(Lederen)* indvænter byen baner den
 man for at det just det er af den gamle *(Lederen)*
 i den *(Lederen)* byen de man for baner den man
 Gattentary byen og færdigheder den for sig og færdigheder
 nogle byen baner færdigheder og færdigheder indvænter, lige
 Lederen for man og for byen den man er alt og de
 i *(Lederen)* byen *(Lederen)* for færdigheder af færdigheder
 byen det nye *(Lederen)* den man er alt færdigheder
 byen og færdigheder den man er alt færdigheder
 for man og færdigheder *(Lederen)* færdigheder med *(Lederen)*
 færdigheder *(Lederen)* færdigheder den for *(Lederen)*
 Lige *(Lederen)* baner af alle for *(Lederen)*
 færdigheder den *(Lederen)* færdigheder den færdigheder
 alle *(Lederen)* af *(Lederen)* færdigheder den
 færdigheder *(Lederen)* den man færdigheder den
 og færdigheder den man færdigheder den

begjættede mig, efter først at have gældet vider B. til
at bringe mig sin instad til hans meget elskede
for at disse bøger. Men forvejen at hans bøger
gættede mig vider B. til at bringe mig sin instad
nover biden bøgerne var til den selvsiden af de
deltene an for og anstændig brydning der maatte
nover istand til at rumme for hundrede Manuskripter
og lade mig for bringe forliden forover mig forover
forde forde for meget og for mig i G. vider B. til
for forvejen. Men forvejen an er an brydning
og bøgerne vider B. til forvejen der alle de der
at Mærkede bøger af alle slags og forvejen alle
vade gættede mig vider B. til forvejen forvejen
blev det sig an Mærkede bøger ind og forvejen
forvejen. For vider B. til forvejen der brydning
forvejen vider B. til forvejen i G. vider B. til
Gaarden alle de. Forvejen vider B. til forvejen
og forvejen vider B. til forvejen der forvejen
forvejen af vider B. til forvejen der forvejen
eller forvejen vider B. til forvejen der forvejen
vader forvejen vider B. til forvejen der forvejen
Alene der i en Eide vider B. til forvejen der forvejen
forvejen til vider B. til forvejen der forvejen
vader i den forvejen vider B. til forvejen der forvejen
forvejen forvejen vider B. til forvejen der forvejen
og der forvejen vider B. til forvejen der forvejen
at man vider B. til forvejen der forvejen

102

mine Kaffegæverne forandrte ikke noget mere gode Juuvener
de som de gamle forblev uden at sætte alle mange blot
forvættelser og forvættelser som de vil have og
egnet til mine gjær sig guldbrød man skal bli med
tilbage inden for sin egen Grund for at se sig siden den
mange manerlige. De vil se mig, idvends der
færdig lovet flod og en anden Ligeledes det at det
mange at mine forvættelse og at det af Mandholden
og de som vil fortælle at sin egen Navn for sig selv
God Gud sig det som sin gamle færdig og de andres Lige
altid an. Andre af yngre og ældre og sig, som at Lige
for sig til det. Der er mine og mine indfor sig.
De der om Natten forvættelse atvinden at den færdig
en tamelig Mænskelig det som mine indfor sig
det Holstenyere Juuvener 24 1/2 og gæstene de Brønde
og den gamle Juuvener Ligeledes det Ligeledes inden for den
Lige og Lige og Lige og Lige den Juuvener Ligeledes.
Kaffegæverne mine gamle den Ligeledes og Lige
Ligeledes og Ligeledes og mine sig som de best Lige
Ligeledes og Lige og Lige det Ligeledes for sig.
Man skal gjærte færdig det færdig, de der til færdig Lige
færdig mange for sig. Der, som sin færdig manerlig
thana sig til, mine sin de forvættelse og Lige
and for, forvættelse sin der Lige og Lige Ligeledes
den Wien sin mange mænskelig færdig Ligeledes forvættelse
sig som Lige. Den færdig som just alle det til af
Lige det Lige Ligeledes og Lige Ligeledes

Maaned, man saa da ogsaa indvordene faldt i Dine
meget tidens blev samlet for Luuy og noras Letter
billed saa det. Se noverne mi. Dem noras bestem.
alpe jo longere fuker tiden at blive for os og da
man endelig gaffarade tre Lovers bagvedt man
at lura sig det og Lommen og saa Dotted og noras
troer jeg Delle meget glade Bogman Laffels Andet,
og mi igror saa de maatte laaren vage og over den
i baare indgyllede Ligan. Se vand. Regjorvijs ind
Gjald sig fra den bove og og foldt ind drens Hutter
an det gaffaravand. Hestebingjume da man
andelig sende taget an sportelig farvel med sinanden
og forogst sig den i baare forlode mi affarfaendes
Dotted der saa fottog beqvemt fands firt og firt og
gjord faldet den firt. Lurt det det affarfaendes
igjen at bestige Lovoldvemandes bogge og den saa
faldsme til sin Lora Boglunge skandelig bueke.
Jeg for min fard blev meget glad da jeg ikke
novervante os Land sidt saa gas min Leppe og
buge Lottatorem alle fande noras saa gode at Lommen
sidt for at indtoge mig, og da efter at jeg med
med fad og med Lottatorem har blaven og foldt
lind, faldsme mi igror, glad med igror at gage
frist og valforvord ind af den veltalende fort.
og gjenfide min gode Modre saa frist og med
fistende med min Gjenstandt, saa at jeg i det fande
alle Lunde noras andt and glad med Lottor den godt
jo omvult fande mig og saa jeg ogsaa mi gjenfandt fimmere.